

Zwingli, de reformator van Zwitserland

Thema: Kerkhervorming

KERNTKST

'Jezus dan zeide wederom tot hen: Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: Ik ben de Deur der schapen.' (Johannes 10: 7)

UITLEG VAN DE KERNTKST

Zwingli schreef dat Christus de enige weg tot de redding is. Wie een andere deur zoekt of aanwijst, is niet op de juiste weg. In de tijd van Zwingli kon je brieven kopen waarin stond dat je zonden waren vergeven. Zo kon je een toegangskaart tot de hemel kopen. Gods Woord is duidelijk. Alleen het geloof in Jezus Christus geeft toegang tot het Koninkrijk der hemelen. Dat is de boodschap van de Hervorming en vandaag in het bijzonder van Zwingli.

BEGINSITUATIE

Deze vertelling vindt plaats in de tijd rond Hervormingsdag. Sommige kinderen hebben daar op school misschien al iets over gehoord. Anderen weten er niets van. Stel vragen als:

- Wie weet wat Hervormingsdag is?
- Waarom vieren we Hervormingsdag?
- Wat was de belangrijkste boodschap van de hervormers?

DOELSTELLINGEN

- Kinderen kennen op hoofdlijnen de levensloop van Zwingli
- Kinderen kunnen voorbeelden noemen van dwalingen waar Zwingli mee te maken kreeg
- Kinderen begrijpen dat voor Zwingli alleen Gods Woord telde
- Kinderen kunnen vertellen hoe het leven van Zwingli eindigde

INDELING

- Voorbestemd tot pastoor
- Leven als pastoor
- Verandering door een gedicht
- De stellingen van Zwingli
- Het levenseinde van Zwingli

ZINGEN

Psalm 40: 5; 46: 1; 119: 53 en 84

'Blijf mij nabij' (OTH 2015, nr. 144; WK, nr. 503)

'Door de wereld gaat een woord' (OTH 2015, nr.169; JdH, nr. 916)

'Een Naam is onze hope' (OTH 2015, nr. 349; JdH, nr. 478)

'Een vaste burcht' (OTH 2015, nr.178; WK, nr. 233, 234; JdH, nr. 413)

UITLEG VAN DE PSALM

Psalm 119: 53. Voor Zwingli was de Bijbel het belangrijkste. Daarover gaat het ook in deze psalm. Uw Woord is een lamp voor mijn voet. Door de Bijbel te lezen weten we wat we wel en niet moeten doen. We mogen niet onze eigen gedachten volgen, of wat al lang de gewoonte is.

MATERIALEN

Afbeeldingen van Zwingli en bijvoorbeeld de Zwitserse bergen verlevendigen de vertelling. De website abcvanhetgeloof.nl biedt een duidelijke uitleg van de kernwoorden 'genade' en 'rechtvaardigheid'. Een kaart van Zwitserland helpt om de plaatsen aan te wijzen waar Zwingli woonde.

BORDPLAN

Zwingli, de reformator van Zwitserland

INTRODUCTIE

Vraag aan de kinderen wat ze weten over Zwitserland. Zwitserland is een land met hoge bergen en grote meren. De hoogste berg is de Dufourspitze (4632 meter), de bekende Matterhorn is 4478 meter hoog. De meeste Zwitsers spreken Duits. De paus in Rome wordt beschermd door Zwitserse soldaten, de zogenaamde Zwitserse garde. De Zwitserse vlag is rood met een wit kruis in het midden. Grote steden zijn Zürich, Genève, Basel en de hoofdstad Bern. In Genève werkte ook de reformator Calvijn. Vraag vervolgens of de kinderen weten wat een hervormer of reformator is. Voorbeelden zijn Luther, Calvijn en Zwingli. Een hervormer of reformator is iemand die dingen die niet in de Bijbel staan, maar wel in de rooms-katholieke kerk geleerd worden, aanwees en die de kerk terug wilde brengen bij de Bijbelse leer.

BRUGZIN OF BEGINZIN

Vandaag gaat het over een reformator uit Zwitserland. Zijn naam was Zwingli.

Vertelschets

VOORBESTEMD ALS PASTOOR

'Ulli, kom eens hier.' Vrolijk stapt Ulli de kamer van vader Johann Zwingli binnen. Ulli heet eigen Ulrich en inmiddels is hij zes jaar oud. Hij woont in Wildhaus, een dorp in de Zwitserse bergen op 1100 meter hoogte. Ulrich vindt het heerlijk om hier te wonen. Hij geniet van de prachtige wit besneeuwde bergtoppen, de donkere groene bossen tegen de berghellingen en de uitgestrekte weilanden. Ulrichs vader Johann is een belangrijke boer. Ook is hij de burgemeester van het dorp. Samen met moeder Margaretha vindt hij het geloof erg belangrijk. Hij hoopt zelfs dat Ulrich pastoor zal worden, een soort dominee in de rooms-katholieke kerk.

'Ulli, je gaat verhuizen. Je gaat bij oom Bartholomeus wonen.' 'Waarom moet ik bij oom Bartholomeus wonen, vader?' 'Oom Bartholomeus is heel wijs. Hij zal je heel veel leren, zodat jij later net als hij pastoor kan worden', antwoordt vader. Zo verhuist de jonge Ulrich Zwingli naar Weesen, een dorp aan een prachtig meer in Zwitserland. Het jongetje leert er veel. Als hij tien jaar is, is hij zo knap dat hij naar de Latijnse school mag. Daar mogen alleen jongens van rijke ouders naar toe, die later heel belangrijk werk gaan doen.

LEVEN ALS PASTOOR

Ulrich kan goed leren. Op zijn tweeëntwintigste is hij klaar met zijn studie en wordt hij pastoor in Glarus. Eigenlijk kun je zeggen: Zwingli wordt do-

minee, maar dan in de rooms-katholieke kerk. In de rooms-katholieke kerk gaan dingen anders dan bij ons. De preek duurt veel korter, vaak maar tien minuten. En elke kerkdienst wordt het Heilig Avondmaal gevierd. Ook ziet het er heel anders uit in de kerk. In het midden vooraan staat niet de preekstoel, maar een altaar. Je ziet veel kruisen in de kerk en er staan ook beelden van mensen. Misschien heb je er wel eens eentje gezien, bijvoorbeeld van Maria met het kindje Jezus.

In Glarus vieren de mensen elk jaar een belangrijk feest. Ze denken eraan dat de Heere Jezus het Heilig Avondmaal heeft ingesteld. Alle mensen lopen dan in optocht door de stad. De pastoor loopt voorop. Kijk maar. Daar loopt Zwingli. Hij heeft een soort jurk aan. Daaraan kan je zien dat hij de pastoor is. In zijn hand houdt hij een gouden beker. Soms tilt hij hem even op en houdt de beker hoog boven zijn hoofd. De mensen langs de kant buigen eerbiedig. Niet voor Zwingli, maar voor de beker. Want in de beker zit in een klein raampje. Achter het raampje zit een stukje brood van het Heilig Avondmaal. De mensen geloven dat het stukje brood echt het lichaam van de Heere Jezus is. Daarom zijn ze zo eerbiedig.

Als de optocht afgelopen is, brengt Zwingli de beker terug in de kerk. De kerk staat in de steigers, want Zwingli laat de kerk verbouwen. De kerk moet véél groter worden. Komen er zoveel mensen luisteren als Zwingli preekt? Nee hoor. Daar is de verbouwing niet voor. Als je de kerk binnenkomt zie je allemaal spulletjes. Een oude jas en een schoen en een paar doeken. Die spulletjes zijn van christenen geweest die vroeger hebben geleefd. De mensen kijken heel eerbiedig naar die spulletjes. Ze fluisteren: 'Die jas is nog van een heilige geweest.' Een heilige is volgens deze mensen een belangrijke christen die nu al in de hemel is. Voor veel mensen zijn die spulletjes van overleden christenen veel belangrijker dan de Bijbel. Ze komen liever alles bekijken, dan naar Gods Woord luisteren.

VERANDERING DOOR EEN GEDICHT

Zwingli is inmiddels al een tijdje pastoor. Hij houdt optochten, verbouwt de kerk en zorgt telkens voor nieuwe spulletjes van heiligen. Hij denkt dat het zo hoort. Eigenlijk weet Zwingli niet goed waar het echt om gaat in de kerk: om het geloof in de Heere Jezus. Maar op een dag leest hij een gedicht van een hele wijze man. De echte wijsheid is alleen bij de Heere Jezus te vinden, staat in het gedicht. Dat slaat bij Zwingli in als een bom. Het gaat niet om die spulletjes, of om die optochten, maar om de Heere Jezus. Hij alleen kan je verlossen van je zonde en je echt gelukkig maken! Dit is de belangrijkste ontdekking in het leven van Zwingli.

Dat merken de mensen in Zürich als Zwingli daar pastoor wordt. Zwingli vindt dat de Bijbel nu het allerbelangrijkste is. Hij kiest een Bijbelboek uit en vertelt alles wat erin staat, van voor tot achter. Zo krijg je veel Bijbelkennis, vindt Zwingli. Dat is belangrijk, want dan weet je hoe God het wil.

Spulletjes in de kerk bewaren van gestorven christenen? Dat is niet nodig. Het moet in de kerk alleen over de Heere Jezus gaan. Beelden in de kerk? Ook niet nodig. Je hoeft geen mensen te vereren, al waren ze goede christenen. Zo verandert Zwingli veel dingen in de kerk. Alleen als het volgens de Bijbel is, mag het van Zwingli zo blijven.

Van de rooms-katholieke kerk mogen pastoors ook niet trouwen. Zwingli is daarom ook nog niet getrouwd. Als Zwingli de Bijbel helemaal gelezen heeft, weet hij het zeker: er staat nergens dat hij niet mag trouwen. Zwingli trouwt met de weduwe Anna Reinhart en samen krijgen ze vier kinderen.

DE STELLINGEN VAN ZWINGLI

De mensen in Zürich merken dat er veel verandert in de kerk. Sommige mensen zijn erg blij. Andere mensen worden boos. Veel mensen zijn ook in de war: wat is er nu waar? Ze willen graag van de bazen van de kerk horen hoe het echt zit. Maar de bazen van de kerk hebben daar geen zin in. Ze willen niet met Zwingli in gesprek. De burgemeester van Zürich vindt dat echt niet goed. Er moet rust komen in zijn stad. Zwingli moet maar aan hem komen uitleggen waarom hij de kerk wil veranderen.

Zwingli vindt het goed. Hij komt uitleggen wat er in de Bijbel staat. Om het duidelijk te maken schrijft Zwingli eerst een verhaal op een groot vel papier. Er staan 67 zinnen op. Bijvoorbeeld: Christus is de enige weg tot de redding. Daarmee bedoelt Zwingli: je moet niet een aflat kopen, zo'n brief waarin staat dat je zonden zijn vergeven. Zo legt Zwingli precies uit wat er verkeerd gaat in de rooms-katholieke kerk en wat er in de Bijbel staat.

Als Zwingli alles opgeschreven heeft, gaat hij naar de burgemeester. Die heeft heel veel mensen uitgenodigd om naar Zwingli te luisteren, er zijn wel 600 mensen aanwezig. De hele morgen legt Zwingli uit wat er in de Bijbel staat. De burgemeester en andere belangrijke mensen uit de stad luisteren aandachtig. Na het middageten zal de burgemeester vertellen wat hij er van vindt. Heeft de rooms-katholieke kerk gelijk of heeft Zwingli gelijk? Als Zwingli geen gelijk heeft, mag hij niet meer preken.

Het is heel spannend voor Zwingli. Als de burgemeester zijn verhaal niet goed vindt, mag hij niet meer preken. Dan horen de mensen in Zürich de

Bijbelse boodschap niet meer. Stil zit Zwingli op een bankje af te wachten tot de burgemeester terugkomt. Daar gaat de deur op. De burgemeester komt binnen met een groot vel papier. Hij vouwt het open en dan leest burgemeester Markus Roist het besluit voor: 'Zwingli mag doorgaan met het verkondigen van het Evangelie naar Gods Geest.' Zwingli springt blij op van zijn bankje als en roept: 'God zij lof en dank. Hij laat Zijn Woord heersen in hemel en op aarde!'

Zwingli gaat door met zijn heerlijke werk: het verkondigen van de Bijbelse boodschap in Zürich. Andere steden in Zwitserland volgen, zoals Bern, Basel en St. Gallen. Andere steden willen graag rooms-katholiek blijven. De ruzie wordt zo erg dat de rooms-katholieke steden oorlog gaan voeren tegen de steden die bij Zwingli horen.

HET LEVENSEINDE VAN ZWINGLI

Zwingli gaat mee in de strijd als dominee. Hij zal de soldaten over de Heere Jezus vertellen en voor hen bidden. Zwingli heeft een Bijbel bij zich, maar ook een zwaard. Hij ziet er zelfs uit als een soldaat, want hij heeft ook een harnas aan. Dan begint de oorlog. De rooms-katholieke legers schieten op het leger van Zwingli. En het leger van Zwingli schiet terug. Al snel is duidelijk dat het leger van Zwingli niet kan winnen. De rooms-katholieken hebben 8000 soldaten, het leger van Zwingli maar 3500 soldaten.

Zwingli wordt geraakt aan zijn onderbeen, daarna ook aan zijn bovenbeen. Een stevige slag op zijn helm schakelt hem helemaal uit. Zwaargewond ligt Zwingli op het slagveld. Het leger waar Zwingli bij hoort is verslagen. 's Avonds lopen de rooms-katholieke soldaten over het slagveld. Ze voelen in de zakken van de dode soldaten. Zit er nog geld in? Dan nemen ze dat mee.

Als ze bij Zwingli komen, herkennen ze hem niet. Wel zien ze dat hij zwaargewond is. Wil hij soms een rooms-katholieke priester spreken voor hij zal sterven? Zwingli schudt zijn hoofd. Een rooms-katholieke priester heeft hij niet nodig. Hij heeft alleen de Heere Jezus nodig. Dan hoor je bij de vijanden, vinden de rooms-katholieke soldaten. Een van de soldaten brengt Zwingli direct met een zwaardsteek ter dood. De hervormer van Zwitserland sterft op het slagveld en mag naar de hemel.

De volgende dag komen de rooms-katholieke soldaten erachter wie ze gedood hebben: Zwingli! Niemand mag ooit nog aan Zwingli denken, vinden ze. Een graf heeft zo'n man niet verdiend. Ze verbranden het lichaam van Zwingli. Zijn as strooien ze in de rivier.

Zwingli is er niet meer. Het Woord dat hij zo belangrijk vond, is er nog steeds. Daarin vond Zwingli de belangrijkste boodschap: Christus is de enige weg tot je redding.

AFSLUITING

Dat is ook voor ons de belangrijkste boodschap. Christus is de enige weg tot je redding. Je hoeft geen aflaten te kopen, niet te bidden tot Maria of de heiligen. Geloof in de Heere Jezus. Hij is de Deur tot het Koninkrijk van God.

VERWERKING

Er zijn verschillende verwerkingen te downloaden via www.hervormdezondagsscholen.nl